СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 2. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 4. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 2. Jersey City, N. J., Tuesday, January, 4. 1927 THREE CENTS

МЕКСИКАНСЬКІ ПОСЛИ ПРОТИ „АҐРЕСИВНОЇ" ПОЛІТИКИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ПЯТНУЮТЬ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ ЯК „ПОЛІТИКУ ДОЛЯРА".

МЕКСИКО, 1. січня. — Послідна сесія мексиканської палати послів зазначилася острими виступами проти політики Злучених Держав проти Мексика й Нікараґви. Богато послів виступило з нагальними промовами проти Злучених Держав, називаючи політику американського уряду „доляровою політикою", нахабною та противною межидержавному мирови.

Декотрі посли виразно говорили, що Америка пре до війни, бо знає, що Мексико й другі краї латинської Америки війни тепер вести не можуть.

СЕНАТОРИ ПЛЯНУЮТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ТРОЄННЯ АЛЬКОГОЛЮ.

ВАШИНҐТОН, 1. січня. — Сенатор Едж, републиканець з Ню Джерзі, заповів, що він виступить у короткім уже часі з боротьбою проти політики уряду денатурувати алькоголь при помочи отруї. З ним стане до боротьби проти політики уряду більше сенаторів, які вважають сю практику уряду „чортівською".

МАЮТЬ РОЗВИВАТИ ВОДНУ ДОРОГУ МЕЖИ ВЕЛИКИМИ ОЗЕРАМИ І ОКЕАНОМ.

ВАШИНҐТОН, 1. січня. — Спеціяльна комісія Гувера, встановлена на те, щоби переконатися, котра водна дорога з Великих Озер до Атлянтійського океану булаби найкраща для американської торговлі, прийшла до переконання, що дорога через канал Св. Лаврентія булаби найдешевша.

З огляду на те американський уряд має незадовго почати переговори з Канадою в справі поглиблювання й поширення сеї дороги.

ЗБИРАЮТЬСЯ ВЧАСНО.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 1. січня. — Нині відбулася тут урочиста інавґурація Ал. Смита на уряд ґубернатора стейту Ню Йорк, незвичайна тим, що Смит починає отсим уже четверту свою каденцію на сьому становищи.

З нагоди сеї інавґурації відбулися тут наради політичних приятелів Смита, які постановили робити вже тепер заходи, щоби поставити Смита кандидатом демократичної партії на уряд президента Злучених Держав при виборах у році 1928.

ВИБУХ ҐАЗУ В ДОМІ ПОКАЛІЧИВ 12 ОСІБ.

ҐАРФІЛД, Ню Джерзі, 2. січня. — В домі Іґлера при Де Вит Стр. вибух ґаз, виходячий десь з проточини в „бейзменті". В хвилі вибуху двох робітників ґазової компанії власне й шукали за проточиною. Вибух покалічив 12 людий, хоча робітники попередили всіх жителів дому.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ГНЕТУ НАРОДІВ У РУМУНІЇ.

НЮ ЙОРК, 2. січня. — В Готели Астора відбулося нині велике протестаційне віче проти політики румунського уряду супроти нерумунських народів у Румунії. Віче скликав Американський Жидівський Конґрес, і було на ньому коло півчверта тисячі учасників.

Вислухавши визначних бесідників, віче приняло резолюції, в яких віче відноситься до американського уряду з просьбою запротестувати перед Румунією проти душення нерумунських народностий.

МОСКВА НЕВДОВОЛЕНА ЗІ СВОЇХ АҐЕНТІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 2. січня. — Вчора відбулися тут тайні наради комуністичних аґітаторів, які „вертять" серед американських робітничих юній. На збори мало наспіти письмо від „червоного юнійного інтернаціоналу" в Москві, в якім сей дорікає остро американським комуністичним верховодам, що вони не вспіли засадити „зерен революції" в американські робітничі юнії, що вони не потрафили поширити впливу комунізму, розбилися на партійки, себе взаїмно поборюючі, та що вони своєю політикою серед юній довели себе до повного безсилля.

НОВЕ СВЯТО — НОВІ ЗАТРОЄННЯ АЛЬКОГОЛЕМ.

НЮ ЙОРК, 2. січня. — Від святковання Нового Року погибло вже досі знова 4 особи, затроєні алькоголем.

Шпиталь Белвю подає, що за період свят він дав поміч 219 особам, затроєним алькоголем.

І АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМЕРИ НЕ МОЖУТЬ ЗІ СОБОЮ ПОГОДИТИСЯ.

ВАШИНГТОН, 2. січня. — Дня 6. січня мають початися перед комітетом рільництва в палаті послів переслухання в справі допомоги фармерам. Сі переслухання викликали оживлену дискусію серед фармерських орґанізацій над питанням, як повинна виглядати ся допомога. Майже кожда велика фармерська орґанізація виступає з іншим проектом.

З огляду на те дві великі фармерські орґанізації виступили з проєктом відбути до переслухання перед конґресовим комітетом наради над тим, який спільний проект висунути фармерським орґанізаціям. Деякі фармерські провідники вважають з гори таку конференцію за засуджену на невдачу через ріжниці в поглядах серед орґанізацій. Вони й припускають, що вже через сю ріжницю конґрес не потрафить ухвалити ніякого закона про допомогу фармерам.

Різдвяна Коляда для Рідної Школи.

Всі збірки на Рідний Край, які переводимо в Америці з нагоди Різдвяної Коляди, призначені на Рідну Школу в краю, себто на поширення науки між нашим народом, на ту ціль, яка збудує кращу будучність нашому народови.

Тому повинні ми памятати на те, щоби:

В кождій місцевости, де тільки живуть Українці, була обовязково зорґанізована й переведена в січни 1927 р. Різдвяна Збірка на допомогу Рідній Школі в старім краю та щоби та Різдвяна Коляда була вислана до краю через:

„Obyednanye", P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

І ВАГІТНОЇ ЖІНКИ НЕ МИЛУЮТЬ.

В селі Загайцях, кремянецького повіту, дня 12. вересня поліція цілком безпідставно заарештувала жінку місцевого господаря Афанасію Туму. Щоб примусити її дати таке зізнаня, яке поліції було потрібне, комендант постерунку Загайці почав її бити, штовхати і нарешті так пхнув її з камінних сходів, що вона впала і тяжко захворіла, бо була вагітною на 8—9 місяці і хіба сліпий того не зауважив би. Не дивлячись на те все, командант, протримавши Туму в арешті, наказав відпровадити її пішки під баґнетами до Кремянця (30 кільометрів) і нещасна жінка мусіла коритися цьому наказови. Але сил не стало в неї йти далі. — Зробивши 10 кільометрів в м. Катербурґу захворіла і в муках передчасно породила дитину. Тоді лише поліція залишила її в спокою. Викликано до неї лікаря, котрий ствердив, що Тума породила передчасно і що то сталося від побоїв, які їй завдав командант постерунку. Чоловік пошкодованої звернувся зі скаргою до прокуратури, але кат-поліціянт до цеї пори виконує обовязки громадського сторожа ладу й порядку. А урядові чинники завше твердить, що поліція ніколи і нікого не бє...

МІЖ ЧУЖИНЦЯМИ.

Цими днями трапилась в Анґлії одному подорожникові „з континенту" досить повчаюча подія для тих, що виїзджають перший раз на чужину. Він їхав у поїзді з міста Лідс до Ланкашір. По дорозі мусів пересідатись, а коли приїхав па місце, оповів свому знайомому те, що бачив на стації. А саме: ворожа армія наближується до міста. Вона всіла з шумом до поїзду; жовніри розмовляли незрозумілою для нього мовою. Чутка рознеслась блискавкою по місті! Який переляк! Щойно син господаря розяснив цю тайну: нині відбувається великий „меч" двох мячевих дружин. Дружина з Лідс була одягнена так, що справді подобала на армію. А мова, якою розмовляла, це був йоркширський діялект, який чужинець чув уперше в своїм житті.

БОРОТЬБА ЗА СТЕМПСИ.

ПАРИЖ, 30. грудня. — Біля суезкого каналу на противному боці від порту Сейд побудовано нове бизнесове місто Порт Фуад. Почтовий уряд оголосив, що через два дні буде продавати памяткові марки з приводу отворення порту. Перед відчиненнєм почтового офісу зібралася величезна товпа народу, яка ждала на ту хвилю, коли зможе дістатися до уряду. Люде ждали так через 24 годин, а то й більше. А коли відчинено двері, люде почали пхатися і видирати одні другим місця. Прийшло до бійки, серед якої забито 5 людей на місци а многих покалічено.

Ті, що купили марки, продавали їх сейчас з добрим заробком, бо на одній марці можна було заробити $50 і більше.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ — У СТРИЮ...

В деяких політичних колах ходять вісти, що уряд Пілсудського, щоб вивязатися якось з міжнародного зобовязання, задумує приступити до оснування українського університету — в Стрию. За тим є нібито і віцепрем. Бартель і мін. Мoрачевський. Університет мав би складатися з двох факультетів: правничого і фільософічного. Отже знов нова качка...

КРІВАВА СУТИЧКА МІЖ ФАШИСТАМИ І ВІЙСЬКОМ.

З Ґенуї доносять, що прийшло там до крівавої сутички між військом і фашистівською міліцією. Фашистівський офіцир вдарив був в лице жовніра за те, що той не поздоровив його по припису. Жовнір пожалівся свойому полковникови, і той завізвав фашиста виправдатися. Дійшло між обома до гострої виміни слів, в часі чого фашист вдарив полковника в лице шпіцрутою зі словами: „Так навчив нас Мусоліні реаґувати на безличність".

У відповідь полковник стрілив і забив фашиста на місці.

Фашистівська орґанізація в Ґенуї, довідавшись про смерть свого старшини, зробила наступ на казарми. Полилась кров, по обох сторонах багато ранених.

ЧЕРГОВІ ПОСТАНОВИ ВУФКУ.

Редакційний сектор ВУФКУ недавно передав до постановки такі сценарії, затверджені вищою репертуарною радою Наркомосу:

„Кармелюк" — сценарій О. Копиленка, „Житлоплоща й аліменти" — сценарій Левітіної, „Гаврош" — за Гюго, сценарій Архушкова і Болтовцева — коротко-метражний дитячий сценарій.

Крім того в портфелі ВУФКУ є кілька нових сценаріїв, підготовлених до затвердження; серед них „УСРР" — Борзаковського, Гануся" — за оповіданням Мизерницького — сц. Бузька; „Вітер зі Сходу" — Панченка й Хоткевича, „Серце й події" — сц. Плужника і Підмогильного, „Слово о полку Ігоревім" — сц. Загула і Ярошенка, „Муть" сц. Лідова, „Лицарі буднів" — сц. Майського, „Черевики" — Гуревича.

ЧИ НА ТО НЕМА РАДИ?

Справа емеритур для бувших австр. функціонарів не сходить з порядку дня. Сотки Українців зосталися на вулиці і Польща проти виразних міжнародніх зобовязань емеритур не виплачує. Напр.: Лев Костинюк, вислужений австр. підстаршина і 6-літний визначний дозорець в Станиславові, Петро Грицюк, що 16 літ прослужив в австр. жандармерії, і Гучак Вол., що 12 літ прослужив при старостві, їх не хочуть прийняти до служби, ані не думають виплачувати їм емеритури. Слід комусь звернутися з тими справами до тих, супроти кого Польща затягнула зобовязання — емеритури платити.

ЖІНОЧИЙ КОНҐРЕС В ЧІЛІ.

В Сантяґо, Чілі, відбувся перший жіночий конґрес, скликаний тамошньою жіночою демократичною орґанізацією. Предметом нарад були головно справи освітні. В своїх резолюціях конґрес висказався за піднесення загальної освіти чілійських жінок, як також за зверненням спеціяльної уваги на суспільне і політичне освідомлення.

ПАПСЬКИЙ НУНЦІЙ ХВАЛИТЬ ФРАНЦІЮ

ПАРИЖ, 2. січня. — Зі всіх новорічних промов найбільшу сензацію викликала в Европі промова папського нунція на новорічнім принятт́ю в елізейській палаті. Ціла промова була звернена в сторону мирової політики Франції і підносила заслуги французького міністра заграничних справ Бріянда. Була вона виголошена, як це є в звичаю, по попереднім порозумінню з представниками других держав, які були на тім святі.

В промові тій, як це загально підносять, не ходило так о те, щоби похвалити Фрацію, як щоби передати в той спосіб благословенство папи на французько-німецьке зближення.

Промова та буде мати далекосягле значіння, бо девять десятих населення Франції становлять католики. А до того ґенерал Кастельно, голова католицької Ліґи, був одним з найбільш завзятих противників політики Бріянда і згоди з Німеччиною. Тепер ситуація цілком змінюється.

Всі часописи підносять вагу промови нунція, а ліві сміються вже з Бріянда і кажуть, що що доброго, а то зачислять його ще до святих. Сам же Бріянд відомий з того, що всегда був завзятим приклонником розділу церкви від держави.

Промова нунція відобється рівнож і в Німеччині і скріпить становище Штреземана, бо могуча католицька партія, яка держить центр і рішає про судьбу ледви чи не кождого уряду, буде тепер попирати Штреземана.

1926 РІК — ДОБРИЙ РІК, КАЖЕ БРІЯНД.

ПАРИЖ, 2. січня. — Аристид Бріянд висказався перед кореспондентами про минулий рік з похвалою, називаючи його добрим роком. А не можна його назвати злим вже з того одного згляду, що він приніс світови Льокарно, а з ним і замирення між Францією і Німеччиною. 1926 рік поклав такі трівкі основи під світовий мир, що вони залишуться на довгі, а може і вічні часи. В тій великій мировій праці належиться велике і почесне місце Німеччині, яка пішла шукати мира дорогою переговорів, а залишила дорогу сили. Бріянд підніс, що Франція була і залишилася надалі щирою приятелькою Італії, а ті інциденти, які мали місце в послідних часах, не заважуть на приязних відносинах між обома народами.

Що до Хін по словам Бріянда становище Франції таке: Франція буде боронити своїх правних інтересів, але в ніякому разі не буде вмішуватися в нутрішні справи Хін та не буде спинювати того національного руху, який зміряє до здобуття повної незалежности Хін. Франція не буде попирати ніякої партії ні не зробить нічого, щоби розбивало єдність Хін.

ХТО ЗАСЛУЖИВСЯ БІЛЯ ТЕЛЕФОНУ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТИК.

ЛОНДОН, 2. січня. — З приводу наближаючоїся хвилі, коли буде отворена телефонічна лінія між Лондоном а Ню Йорком, признають Америці великі заслуги на науковім поли в справі дослідів над телефоном. Без американського телефонічно-телеґрафічного департаменту, в якім працюють тисячі науково підготовлених робітників, які невпинно ведуть досліди, не можна було би навіть подумати про телефон через море.

БОРОТЬБА СЛІПОГО З КУЛЯВИМ.

БРАЙТОН, Анґлія, 2. січня. — Сліпий капітан боксувався з майором, який мав тільки одну ногу. Оба вони воєнні ветерани, а боролися на дохід шпиталя.

Капітан Ловрі поборов майора. Всіх здивувало те, як він міг бачити удари противника. Капітан заявив, що він виробив собі дуже добре, втративши зір, шестий змисл, який заступає йому вповні зір. Після віддиху противника він добре відчував, з якої сторони має впасти на него удар.

НЕМА ПОЛІҐАМІЇ В ТУРКЕСТАНІ.

САМАРКАНД, Російський Туркестан, 2. січня. — Минули щасливі часи, коли емір Бухари міг мати по 300 жінок, а другі по дещо менше. Тепер годі дістати і удержати одну жінку. А до того ціна жінки, яку тут треба купити, виносить від 500 до 5000 рублів. А це великанська сума на теперішні тяжкі часи. Магомедани спроваджують тепер жінки звідки попало і женяться з Московками і християнками.

БУДЕМО БАЧИТИ ОБРАЗИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ЛОНДОН, 1. січня. — Новий рік принесе світови небувалий винахід т. зв. „електричне око", або телевізію. Винайшов це молодий шкотський винахідчик Берд. Цей винахід буде так само славним, як винахід Марконія. При помочи винайденого приладу буде можна бачити на довгу просторонь, а навіть через океан, живі образи. Винахідчик каже, що не мине богато часу, як будуть продавати апарати за $150, при помочи яких буде можна оглядати предмети і особи на другім боці океану. Цей апарат буде відгравати величезну ролю підчас війни, бо при його помочи буде можна пізнати кождий рух неприятеля.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНЕСЕННЯ ДИКТАТУРИ.

МАДРИД, 1. серпня. — Новорічні желання, які передають тутешні часописи, висказують загальне бажання народа, щоби вже раз покінчити з диктатурою, а вернути до парляментарної системи. Диктатура є непотрібна, бо в краю панує цілковитий спокій і нема причини держати цензуру та замикати уста публичній опінії і народним інституціям.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА СВОЮ КРОВ

Під таким заголовком помістив Іван Герасимович статтю в справі Рідної Школи, додаючи їй мотто: Поневолени йнарід, що поставить на ноги своє рідне шкільництво — одержить ключі від своєї тюрми. В тій статті згадується далі про те, що великий польський письменник Сєрошевскі мав у Львові виклад, в якім доказував, що поневолена нація може скинути з себе чуже ярмо, коли в найширших своїх масах витворить т. зв. релігію вітчини. А цієї національної свідомости, цієї релігії вітчини не може подати поневоленій нації нація пануюча. Подати її може єдино тільки своя рідна школа. Без цієї релігії вітчини не було би визволення Польщі, не було би обєднання розкинених і зажертих між собою італійських земель в одну соборну італійську державу: Без такої релігії вітчини, каже п. Герасимович, не може прийти і до нашого дійсного національного обєднання і нашої української державности. З того то й видно, як велике значіннє має для нас Рідна Школа на західно-українських землях. Бо кромі Рідної Школи не маємо тепер властиво ніяких других українських шкіл, а є тільки польські або утраквістичні, які на ділі є рівнож наскрізь польськими. Всі школи поза Рідною Школою ширять на Західній Україні релігію вітчини та тільки на жаль релігію польської вітчини а не української.

Тому то треба нам всіх сил доложити, щоби не тільки задержати наше приватне шкільництво, але ще його всіми силами поширити, бо воно одно є українське.

Як відомо, Рідна Школа спирається виключно на добровільних вільних датках нашої суспільности. Головний дохід, який становить підставу її цілорічної екзистенції, це Коляда. Вона рішає кождого року про те, чи буде істнувати Рідна Школа чи ні.

Польща перебрала в спадщині на західно-українських землях 3662 українських шкіл. За короткий час її панування осталo з тих шкіл українськими тільки 867. Так подає польська урядова статистика. Але й ті оставші школи є тільки по офіціяльній назві українськими, бо по суті це школи рівнож польські, в яких вчать польські учителі і учительки наших дітей співати польські пісні, в яких зветься наших Січових Стрільців дикою черню, в яких оплюгавлюється нашу національну боротьбу.

Рідна Школа це тепер одинока наша твердиня на шкільному полі. На її плечах спочиває важкий тягар подбати за душу української дитини, за свою кров. Всі ми мусимо на це памятати і з нагоди Різдвяної Коляди зложити свою традиційну коляду на Рідну Школу й сього року і то більшу, як звичайно, бо більші тепер потреби і більша небезпека з боку польського наступу.

ПОЛЬСЬКИЙ ПАДОЛИСТ 1830 Р. ТА УКРАЇНСЬКИЙ 1918 Р.

(Оригінальна надіслана стаття).

(Докінчення).

Та вступна стаття „Польскі Збройної" — є вправді для нас великим ударом в лице, але заразом і учить нас немало, хотя — на превеликий жаль о 8 літ запізно!

Щодо удару в лице, то я не бачу того удару в таких крепких словечках, як „барбажиньске горди"— але в тім відкриттю властивого стану річий, як він представлявся у Львові в часі від 1. до 22. падолиста 1918 року. Виходить — що **наші сили були два рази більші від польських,** що ще 10-го падолиста Поляки думали про „корисні услівя'' — отже очивидно услівя **піддання —** і в тій цілі пуджали Українців при „переговорах" ріжними страхами та неістнуючою тоді своєю силою; що врешті — два рази сильнійші Українці, маючі безпосередно за собою запілле з невичерпаними засобами в людях — далися застрашити зручним маневром ворога, котрий сам вже стояв під враженням, що йому бої з 21. падолиста — хотя і відсіч наспіла — не повелися!

І доси не вияснено, хто властиво спричинив передчасне полишення Львова, як і це — хто то позволив на впущеннє польського потягу до обложеного міста — буцім то з харчем для цивільної людности (який-же ідіотизм!) а властиво з харчами для всіх, отже і для війська, та з муніцією і зброєю*) як далеко сягає всесвітна історія — було одним з головних завдань облягаючих — виголодити обложене місто і це очивидно відносилося до всьої обложеної людности. Коли би десь у світі лучилася така чудасія, що цивільні звідкись роздобули харчі — то преці було би прямо обовязком війська в них — бодай частину тих харчів для себе відобрати. Таж перше право мають ті, що боряться, а не ті, що лиш придивляються. Але наші, видно, цілком з глуздів впали, годячися на ввіз харчів, навіть не маючи до того ніякої можности зконтролювати, чи це лиш харчі були. Впрочім знана річ, що голод цивілів — деморалізує і само військо і що це є головним атутом в руках облягаючих.

*) Тих поїздів — кажуть — було більше!

І та справа не є ще доси вияснена — але то є безумовно ясним вже хотя би з наведеної тут нами статті, що Українці були близькі побіди та обсадження цілого Львова, і що лише далися ввести в блуд хитрим маневром Ляхів.

Утрата Львова була тяжким ударом для цілої нашої визвольної боротьби. Львів вправді з огляду стратеґічного не відограв такої преважної ролі — але втрата його була для нас великим погромом моральним; вона просто підривала відразу всю віру в нашу остаточну побіду!

А чи то лиш один наш промах — це передчасне залишення Львова? А це, що маючи отверту дорогу до Мадярщини, ми — маючи величезні запаси нафти в наших руках — не постарались о нові запаси муніції, хотя тоді від мадярських комуністів можна було дістати її цілими потягами?!

Правда і це, що тодішний наш уряд вислав відповідну комісію на Мадярщину і дальше — але як вона справилася, що вона привезла, що путнього позискала — це доси не вияснено. Головні діячі і винуватці мовчать і не знати, коли властиво вийде правда на верх!

Можемо мати однак одну — впрочім дуже сумну — потіху: і другим народам не приходило легко визволення з неволі.

Я власне тому й представив в попередних статтях обширнійше справу польського повстання з 1830—1831 р. — Шкода лише, що наші провідники в 1918 р. не мали, як видно, поняття про історію того повстання, та чому воно провалилося.

Воно-ж перевалилося головно через „пе-ре-го-во-ри", подібно, як через них і ми так много втратили. До „переговорів" береться той, хто зле стоїть, бо хто добре стоїть, тому переговорів не треба: цей противно — бачучи слабість противника пропонуючого „переговори" — тим острійше повинен всісти йому на карк.

Але сталося — як сталося ще много инших дурниць. Історія не повторяється дословно ніколи, хотя нераз бувають ситуації дуже подібні до давнійших, так що належало би користати з того, що давнійші події нас навчили. Однакож треба про ті події передовсім **знати** — а ми ніколи не відзначалися великим знаннєм ні своєї власної, ні чужої історії.

У всякому разі ані така нагода як Полякам в р. 1830, ані така як нам в р. 1918, вже так скоро нам не лучиться, зосібна — на Західній Україні. Ляхи взагалі не допускають до офіцирських шарж Українців — хиба лиш рішучих і випробуваних ренеґатів.

Тактика нашої боротьби на Західній Україні мусить бути спеціяльно усталена і цілком нові методи боротьби мусять бути приноровлені.

Нашим щастем в нещастю є, що **президент Петрушевич „не похилив в низ прапора,** а держить його високо'' — сказавши словами Богдана Лепкого. В оголошенім недавно маніфесті до краю під зоголовком: **„Моє становище",** він каже виразно таке:

„Я стояв і стою **по стороні непримиримости,** по стороні партій і політичних напрямків, яких програма і тактика не оставляють що до їх непримиримости супроти Польщі ніякого сумніву".

У всякому разі маємо наш революційний, заграничний центр під проводом людини випрубуваної та неподатливої, — і округ неї мусимо ґрупувати всіх наших борців о визволеннє з ляцького ярма. А мусить се тим скорше і тим енерґічнійше бути переведене, що в краю вже занадто сміло підіймає в гору голову хрунівство.

Але це вже инша справа і осібно її треба обговорити. Ніякий визвольний рух не обійшовся без ренеґатів і зрадників: були вони і у Поляків, і у Італійців і у Мадярів. Шануючі себе народи — уміли однак своїх зрадників безпощадно карати. — Вірмо, що і наш народ не пустить нікому національної зради безкарно.

Були у нас местники у 1922 році — знайдуться вони і тепер.

Юрій Горовенко.

ПАН „КОМІСАР" БЕНКЕТУЄ.

Польський комісар „руського" Народнього Дому п. Лев Черкавський, не могучи приєднати собі сторонників грішми, постановив зробити це „бенкетами". Ото в минулий вівторок устроїв в салях Краківського готелю бенкет для своїх сторонників, котрих назбиралося до 30 осіб. Явилися всі члени його „ґаражу", члени видаваної ним ґазети „Голос Народа", іменований ним директор ґімназії Вербицький, екс-православний епископ з Америки Адам Филиповський і для безпеки прокуратор Савуляк. Бавилися весело, а коли прийшло платити, показалося, що вже все заплачено, лише ніхто не знав, хто платив. Цікаво, звідки беруться на ці бенкети гроші?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВРАЖІННЯ З ЦЕРКОВНОГО КОНҐРЕСУ.

Конґрес українських греко-католицьких церков, що відбувся в Филаделфії послідної середи, був для мене великою несподіванкою. Я признаюся до сего зовсім отверто. Був я вже в своїм життю на богато конґресах і на богато конвенціях, і з чистою совістю скажу, що ще ні один не вразив мене так глибоко, як сей конґрес українських церковних громад.

Я був на ньому секретарем і, записуючи протокол, я вже мусів добре слідити за кождим словом бесідників і президії, і мені добре врізалося в память кожде слово, яке впало на ньому. Я старався записати кожде важне слово, але я певний, що мені признасть кождий, хто колинебудь секретарював на якімсь конґресі, або хочби вічу, що секретар такого великого збору, що треває цілий день, при найліпшій воли не потрафить перенести на папір те все, що на конґресі ділялося.

Найважнійше, навіть найкращий секретар, хочби навіть записував усе стенографічно, не потрафить перенести на папір того настрою, який був на конґресі. Ось тому я, на бажаннє редакції, збираюся осьтут поділитися з читачами Свободи зі своїми вражіннями, які я виніс з конґресу.

Як я сказав, конґрес був для мене великою несподіванкою. Я ще не памятаю так поважних нарад. Я сподівався, що люди будуть заховуватися на конґресі як на вічу. Що там виступлять бесідники, які скажуть горячі промови, від яких займуться наші серця сильним огнем, який відтак спалахне так само скоро, як він займеться. Я боявся, що на конґресі буде горіти огонь, але соломяний огонь.

І мені прийшлося розчаруватись в моїх чорних сподіваннях. На самому початку нарад я побачив, що всі учасники конґресу зрозуміли, що вони не прийшли на віче, але на конґрес. Промовці говорили не криком, але спокійно, розважно. Дивлячися на їх напружені, але спокійні лиця, я бачив, що кождий з них відчуває вагу хвилі. Ніхто не важився на легкі слова, на демаґоґічні кличі. Не було крикливих пропозицій, була розвага й спокій. Кілько разів піднісся голос за різким виступом сейчас вставали люди й питалися: Гарно, що ми ухвалимо різкий виступ, але скілько людий відтак рішиться на сей ризиковний крок? Чи не ліпше підождати, заким справа назріє, заким народ краще підготовиться, щоби не було розбиття, щоби йшли всі разом?

В ухвалах через те ніхто не побачить радикальних змін. В них нема великих зривів. Ніхто видно не хотів зривати зовсім раз на все з тим, що було. Я певний, що з конґресу будуть невдоволені ті, які сподівалися, що конґрес розібе нашу церкву та прилучить її до якогось нового звязку. І я думаю, що в сьому власне є великий поступ у нашім народі, який усе знав лищень один спосіб на орґанізаційні хороби: втекти від орґанізації, розбити її. Нині наші люди дозріли настільки, що вони вже не хочуть покидати орґанізації, але лишаються в ній, щоби там у її середині боротися за свої права.

Ми лишаємося в старій орґанізації, але ми жадаємо від неї, щоби вона признала нам права, які нам були застережені умовами, та права, які вона признає другим народам. Ми ніяк не дозволимо відобрати нам належні нам права. Ми будемо вживати всіх способів, щоби добитися рівноправности, але горе тим, що захотілиби нам сих слушних прав відмовити. Всякий, хто слухав промов бесідників на конґресі, чув, як твердо й непохитно во-

Михайло Болотнянський.

ПРЕЧИСТА В ПОЛУМІ

Юру найшли під скелею мертвого з розбитою головою. Він пас вівці і певно пошпотався, упав на діл і згинув на місци. Але що там пас вівці і Петро, то всі люде вірили, що він скинув Юру зі скелі. Підозрівали тому, бо оба леґіні любилися в тій самій красуні Анниці.

Ці балачки й були причиною, що жандарм арештував Петра. Петро кричав наче божевільний, присягався, що він невинний та навіть нічого не знав про страшну смерть Юри, він навіть не стрічав Юри. Але були люде, які знали, що оба леґіні рівночасно вигнали вівці. Щоправда, не могли знати, чи оба там угорі стрінулися. І вбивство і нещасливий припадок були можливі. Петро признався, що через дівчину не приятелював із Юрою, але й не ворогував. Присягався, що про такий злочин, як убивство, ніколи навіть і не подумав. Не помогло ніщо, замкнули Петра в арешті. Кілька місяців мусів пересидіти, вижидаючи розправи. На розправу покликали й Анницю. Вона могла лише стільки сказати, що не конче могла стерпіти Юру, а рішучо воліла Петра. Про те, щоби Петро носився з думкою вбити товариша, такого він її ніколи не говорив. Петра увільнили з причини недостачі його вини. Оправданий був перед судом, але не перед людьми. Люде сторонили від Петра наче від прокаженого, гляділи на нього з під лоба. Навіть його колишні приятелі не хотіли з ним мати нічого до діла. Як Петро знову перший раз вступив до коршми, всі присутні замовкли, гляділи на нього понуро. Колиж він хотів сісти до стола, всі зараз повставали.

— Гей, люде, що ви хочете в мене? Я не є ніякий вбийник! — скрикнув він до них.

Але вони навіть не поглянули на Петра, а кождий таки стоячки допив свою чарку горівки чи склянку пива. Та найбільше сердило Петра, що Анниця, хоц стільки присягався їй, що він невинний, наслідком дотинків своєї неньки і свояків, також стала сторонити від нього. Він бачив із її сумних очей, що робила це з болем серця. Робила так, бо боялася неньчиних погроз.

На найближчі вечерниці Петро також постановив піти. Чиж йому не бавитися в молодих літах, уже невеселим бути, лише тому, що на ньому тяжіло підозріння? І він рішучо вибрався на вечерниці. Зараз перші, старші люде, що стрінули його, як зміряв до хати на краю села, до якої сходилася молодь на вечерниці, — питалися: „Що-о? Йому танець в голові?"

— Якого чорта хочете! Чого вчепилися мене!

Може й був би кинувся на котрогось, але опамятався і пішов дальше.

Як прийшов у хату, в якій вже танцювали пари, схопив першу-ліпшу дівчину, щоби пуститися з нею у танець. Дівчина з вереском вирвалася Петрові й скрилася поза плечима товаришок.

— Чого боїшся, дурна! — крикнув на неї Петро. — Я хотів лише пожартувати!

Він відвернувся і вийшов із хати. На дворі була темна, парна ніч. Хтось скрадався за ним, а там і схопив його за руку. Петро вже стиснув пястук до оборони, та оборона була непотрібна. То Анниця схопила його за руку й розплакалася:

— Коби я мала бодай один знак! Знак, з якого неня і люде бачилиби, що то не ти вбив Юру! — говорила крізь сльози.

Петро, в якому вже аж кипіло зі злости, тепер розсердився і на Анницю, вирвався з її руки і пішов скорою ходою, не сказав ні слова. Вона стояла посеред дороги, аж заходилася від плачу. На вечерниці вже не вертала. Пішла стрімкою стежиною вгору. Під горою, серед нічної темряви бовваніла темна маса. То була церква. В церкві тій був образ Пречистої, природної величини. Образови приписували чудотворну силу, приходили із далеких сторін. Тепер двері церковні були зачинені. Дівчина вклякла на порозі і крізь оковані двері молилася до образу Пресвятої Діви, чоло притулила до зимного заліза. Довкола була темна ніч. А там гень у долі, далеко видніло світло. То її товаришки бавилися ще на вечерницях. „Дай знак, Пречиста!" благала дівчина перед зачиненими дверми.

Але вона мусіла вертати. Дорога до дому була ще темніша як сюди. Тяжкі хмари робили нічний обрій ще темнішим. У воздусі було парно. Тихий грохіт віщував бурю. Анниці зробилось якось лячно, вона пустилася бігти. Але ті, що були на вечерницях, не робили собі нiщо з надходячої бурі, танцювали, сміялися. Нараз — сильний лоскіт, наче якась могуча рука, потряс горами, наче скеля розкололася. Потім грізний відгомін покотився по гірських стінах. Понад долиною перебігла лискавка. На малу хвилиночку розяснилося наче в день. Музика в хаті на краю села затихла. Танцюючі пари розбіглися. Грім далі гремів, лискавки лискали на неспокійному небі. Люде повибігали з хати, в якій відбувались вечерниці.

— Десь грім ударив! — говорили вони. — Хтось крикнув, щоби не гаяти часу і бігти далі. Нараз роздався жіночий голос:

— Ісусе! Таж то церква горить!

Облита огненним світлом виринула нараз церква із темряви. Люде з криком бігли далі, зміряли до шопи, в якій була громадська сикавка. В суматосі годі було найти ключ. Усі кричали, сварилися, галасували. Кількох спокійних виломило двері. Чоловіки працювали, жінки хотіли командувати, але їх відігнали. Жінки балакали. Дощу все ще не було, що пригасив би пожежу, а сикавку витягнути під гору було тяжко.

Ось зявився і старенький священик. Ішов підпираючись палицею, як міг скоро. За ним ішов його наймит. Вкінці і сикавка була на місці. „Розступіться!" Жінки розскочилися. Кількох притомніших ухопились один одного за руку, утворили живий ланцюг, щоби нікого не припускати за близько, аби спадаючі бельки не зранили кого. Крізь церковні вікна добувалося вже ясне полумя.

— Образ Пречистої! — бідькав старенький священик.

Кількох людей виважило церковні двері. Горяче полумя бухнуло зі середини. Священик хотів іти до середини, рятувати образ Пречистої. Люде задержали його. „Ікона! Пустіть же мене!" просив він. Плечистий селянин перетиснувся наперед, пробував увійти до середини. Але зараз подався назад із обсмаленою бородою. Ніхто вже після нього не важився ввійти до середини.

Зі села збігалося все більше людей. Крізь вікна побачили вони горіючу церкву. В товпі чути було лише жалісне слово: „Образ!"

Нараз через товпу передістався якийсь чоловік і одним скоком пропав у церковних дверях серед диму і полумя. „Хто то?" — пронеслось питання з уст до уст. Тепер, як знали, що там у середині людина, запанувала мертва тишина. Всі ждали зі запертим духом.

Одна, що стояла посеред жінок, пізнала, хто то кинувся в огонь до церкви. Вона з плачем кинулася до церковних дверей: „То Петро!" Люде випрямилися. Зі здивування перешіптувалися: Петро? Гарасимлюків?! Він?" Потім знову мертва тишина. Чути було лише тріскіт огню і шипіт тонкої струї води з вужа сикавки.

Жінки перепустили Анницю. Бо то вона розпізнала Петра, отже мала право ждати впереді, щоби перш бачила його, колиб пощастило йому видістатися з огню. „Він уже не вернеться!" — голосила Анниця і впялила очи в двері, за якими була смерть.

Нараз побачила як із середини похитуючись наближається до дверей чудотворний образ Пречистої. Держав його перед собою наче щит. Люде прискочили до нього, взяли в Петра образ. Священик приклякнув, а за ним і люде. Молилися до неушкодженого образу, біля якого стояв Петро Гарасимлюк, що вирятував образ із огню. В горлі йому свистало. Сам він не поранився ані не попікся. лише обсмалився трохи. Після молитви Анниця сказала: „Люде! То був божий знак! Йому Бог позволив вирятувати ікону Пречистої! Колиж так, то не можливо, щоби він був злий!" Тут священик подав руку Петрови і сказав: „Ні, люде, він не може бути злий!" Тепер усі обступили парубка.

За рік село відбудувало церкву, все наново й гарно. Гарного, погідного дня відбулась там перша служба божа і перше вінчання і шлюб Гарасимлюкового Петра й Анниці. Перед лагідно усміхненим образом Пречистої старенький священик злучив їх руки на ціле життя.

ни були рішені постояти за свої права. Вони були готові навіть просити, щоби лищень всім, у кого ще якийнебудь сумнів може бути у слушність справи, доказати ділом, що наша справа чиста, наші домагання оправдані, але коли всі їх найпоміркованнійші заходи покінчать невдачею, тоді сі самі люди, які ще нині готові на просьби, встануть завтра до боротьби другими способами. Вірних католиків Українців образив заряд церкви, наславши їм проти їх волі наставників з буком, щоби правити нами, як правиться худобою. Як правдиві християни замісць відповідати ударом на удар, ми звернулися з християнською порадою признати нам наші права. Ми сподіємося, що нам сі права будуть дані. Колиб однак сталося інакше, то ми нині мусимо остерегти тих, що нас ображають, щоби вони не перетягали струни нашої терпеливости, бо нам терпець може легко урватися. Я бачив на учасниках конґресу велику терпеливість, але й велику рішучість. Вони все йдуть у парі. Колиб делеґати легко запалювалися соломяним огнем, то сей огонь самий собою погасби дуже легко й скоро. Колиж делеґати в собі душили все, що могло спалахнути соломяним огнем, то я знаю, і кождий се знає, що як сего рода люди розпаляться огнем, то сього огню вже ніхто не вгасить.

Конґрес повзяв важні й рішучі ухвали, яких переведенне в життє не легка справа. Для переведення в життя сих постанов, для виборення нашому народови належних йому прав, для захорони його перед ґнетом ворогів, покликано комітет. Комітет сей має тепер уповажненне для сеї оборони наших прав на церковнім поли. Я певний, що комітет буде працювати щиро для сповнення обовязків, на нього наложених. Однак для довершення сього діла треба помочи й співпраці зі сторони церковних громад, від народа. При допомозі народа комітет зможе довершити діла.

Осип Логин,
Джерзи Сіті, Н. Дж.

—o—

НЕ НАРІКАЙМО НА ДРУГИХ, АЛЕ НА СЕБЕ.

Я радо читаю Голоси Читачів і мені серце радується, як я бачу, як наші люди розбирають всякі справи, навчаються розуму, як дивитися на ріжні питання, як іти слідами других народів, як боронити своїх прав.

Однак, читаючи Голоси Читачів, мені рівночасно приходить на думку й друге. Є такі люди, які пишуть острі „Голоси Читачів" але не виконують своїх власних порад. Не один скаже мудре слово, і на тім скінчиться. За словом нічого більше нема. Немовби голим словом все зробиться.

Читаю нарікання від ріжних людий, на епископів, що вони пішли на польську службу, ломлять наші права, переводять наш нарід на латинський обряд, а тим самим польщать і винародовлюють. Відтак читаю голоси проти священиків, що вони не навчають народа боротьби, але вчать гнутися по рабськи перед всяким паном-Ляхом та ляцьким висланником.

Здається, що всі того рода нарікання не варта й торби січки. Пощо нарікати на других, коли тут властиво треба звернути нарікання на себе? Пощо казати, що ми безрадні, коли в нас дуже добра рада на все те лихо, на всіх наших біскупів і і всіх наших священиків-ляхоманів? Певно, що як довго ми будемо говорити й на говоренню все кінчити, так довго ми певно не будемо мати ніякого способу зарадити лихови. Але перейдім ми від слів до діл, то ми скоро найдемо раду.

Маємо приміром злого епископа, то ми легко можемо дати з ним раду, як здержимо йому всяку матеріяльну допомогу. Служить він польському урядови, то ми його можемо післати до польського уряду за кождим разом, як він кличе нас помагати йому.

Те саме можемо зробити й зі священиками, які служать таким ляхоманським епископам. Хто може нам заборонити здержати всякі матеріяльні жертви на піддержанне такого священика? Чи він потрафить видержати довго, як ми йому се зробимо? Читайте історію, а побачите, що навіть королі не могли видержати, як піддані змовилися й вийшли на страйк проти них та не дали їм податків. Зробім лишень такий страйк нашим епископам і нашим священикам, що не йдуть з народом, а тільки й сліду буде по них серед нас.

Се буде правдива боротьба. Боротьба ділом, а не словом. Боротьба, яка веде до побіди, а не пуста балаканина, яка до нічого не доводить.

Назар Клопаченко,
Джерзі Сити, Н. Дж.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За місяць грудень 1926).

I. ПРИХІД:

1) З попередного місяця остало		$ 160.96
2) Прихід в грудни		1701.92
Разом		$1862.88

II. РОЗХІД:

а) ВИСИЛКА ДО РІДНОГО КРАЮ:		
1) Інваліди	$500.00	
2) На виданне творів Іван Франка на руки Наукового Тов. ім. Шевченка	300.00	
3) Рідна Школа	200.00	
4) Політичні вязні	150.00	
5) Сироти	100.00	
6) Тов. „Просвіта" у Львові	100.00	
7) Стрільцям сухітникам в Штернберк	50.00	
8) Тов. ім. Шевченка	75.00	
9) На оборону С. Петлюри	50.00	
10) На революційний фонд	50.00	
11) Вдові по полк. Вітовськім	25.00	
12) Кошта пересилки і писем	18.75	$1618.75
б) Кошта ведення канцелярії		25.00
в) Почтова скринка		4.00
г) Кошта дороги		10.00
Разом		$1657.75

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в грудни	$1862.88
Розхід	1657.75
Остає в касі з днем 31. грудня, 1926	$205.13

Обєднанне Укр. Орґанізацій в Америці.

Ол. Бабій.

РАБІНДРАНАТ ТАКУР У ПРАЗІ.

—o—

Золота Прага хвилюється. Приїхав до неї в гості найбільший поет і фільософ Індії — Такур (Таґоре).

Ця вістка сколихнула й мертвецький спокій української еміґрації. Всі спішать побачити великого гостя знад Ґанґесу.

Найкраща саля в Празі „Люцерна" битком набита. Десята година вранці 10. жовтня, в неділю... Напружена тишина... Чому не надходить... Спізнився? Хворий? Публика хвилюється... Минуло пів години... Неспокійне жадібне вражінь жіноцтво виявляє невдоволення.

І нагло — Він.

У довгій індійській тозі темнорожевого коліру, з довгою бородою величня постать старця фільософа. Підходить на сцену — кидає книжку на стіл... Буря оплесків...

Рабіндранат Такур дякує за оплески індійським звичаєм, складаючи руки на груди... А в кожнім його русі стільки величности, що її не часто стрічається в людей. Звичайно „великі" люде тратять свою велич, коли побачити їх. У Рабіндраната навпаки: в ньому не розчаровується ніхто побачивши його. У його особі більше маєстатичности, ніж на його портретах. У ньому справді є щось і з поета і з пророка, щось небуденне. На його чолі справді тавро безсмертя.

Він читає реферат про мистецьку творчість. Читає по анґлійськи, а один з членів перекладає це на чеське. Реферат — це короткий зміст того, що можна прочитати між рядками творів Такура.

Для нього творчість — то найвища еманація абсолюту, це доповнення й удосконалення природи, що тужить за досконалостю.

Бути творцем, це бути знаряддям Бога, рильцем у його руці.

Тільки через творчість людина стає чоловікобогом, наближається до вічного, тільки творчість — це побіда над аморфною матерією, тріюмф духа. Життя коротек, мистецтво вічне.

Реферат не залишає великого вражіння, може тому, що про зміст його більшість публики довідується з уст перекладача.

Але тепер надходить найважніща точка: Великий поет читає свої найновіщі твори в ориґіналі. Зі сцени пливе чарівний струмок поезії індійської країни.

Незабута хвиля! Ніяке перо не в силі передати того вражіння, яке залишають рецитації Рабіндраната. В його устах його чарівні поезії в прозі набирають такої краси ритму, що ментами забуваєш — чи це дивна гра зачарованого інструменту, чи деклямація людини.

Музика віолінчелі, шелест пралісів Індії, шум Ґанґесу — і глибінь релігії браманізму оживає в його слові. Аж в рецитації Такура відчувається, чим стає слово в устах справжнього поета.

Без штучного патосу, без театральних жестів, — просто, щиро, а так величньо, що відразу чуєш всю стихію слова, закуту в нього тисячиліттями старої, великої нації. Бо, щоб так говорити, треба мати за собою культуру тисячеліть.

Варто бачити жести рук Такура підчас рецитації.

Так. Тільки така рука могла створити перлини любовної лірики „Садівник".

Тільки ця рука може мати це почуття міри, гармонії, у якій ні одного зайвого слова, згука.

Ніхто не розуміє слів Такура, але чи треба розуміти музику скрипки? Її чується душею... і без потреби Чех перекладає ці твори — грубо, просто...

Найбільші прозаїки, люде з купецькими душами філістрів, вороги поезії, циніки попадають в екстазу, слухаючи рецитацій Рабіндраната.

— Хто не чув Такура, той не знає, що є краса слова, що є мистецтво! — чується скрізь.

— Яка марна, нікчемна вся наша футуристична писанина в порівнанню з поезіями Такура — говорять Українці.

— Яке вульгарне все наше революційне і пролетарське мистецтво. Аж соромно за нас!

Ось тут прийти всім нашим ґрафоманам навчитись шанувати слово, ритм, згук, образ!

— Ні! Поезія це не пережиток. Вона вічна, як вічне життя! — Доказом — Такур.

Навіть ті, що ненавиділи Такура за його квієтистичний світогляд, культ пасивности контемпляції — тепер очаровані.

У богатьох жінок сльози на очах. Поет кінчить, відходить, але публика все тиснеться до сцени і безконечними оплесками примушує Такура вийти ще раз і деклямувати... Жіноцтво вдирається аж на сцену, щоб близько бачити його.

Він деклямує знов.

Ні, це не говорить поет! Це говорить божеська краса устами свого вибранця... Кінець... Поет відходить... Всі вертають із вірою, що життя прекрасне, коли воно родить таку творчість — як поезії Рабіндраната...

С. Маківка.

В АВТОБУСІ.

—o—

Стогне і пихкотить автобус, біжачи вперед. Як мячики підскакують пасажири на пружинних лавках. За автобусом на мокрій, багнистій шосі залишаються змиєвидні сліди коліс.

Більшість пасажирів дрімає. Тільки двох товстопузих панків кряхтить та лає на чім світ стоїть дорогу, уряд, порядки.

На лайку викликають їх шосові баюри, потрясаючи панську утробу, так непризвичаену до поліської їзди.

Але лайка обридає їм, тимбільше, що дорога від того не кращає, і вони помаленьку росспочинають між собою розмову.

— Звідки пан буде? — питається один.

— З Волині.

— Маєток маєте?

— На жаль, ні. Державну службу повню. Як то кажуть, місцеве населення на польскость навертаю.

— А ви?

— Я також на варті... Полісся в руках держу і „тутешню" національність народжую.

— Значить, на однім поли працюємо.

— А як там у вас на Волині?

— Для заграниці кажемо, що все гаразд, а на ділі стара пісня.

— Як так?!

— Та дуже просто: що не зробили, — все не так.

— А багато робите?

— Все, що тільки потрібно для нас.

— А саме?

— Упорядкували вязниці і заселили їх вщерть. Та що там вщерть — заповнили, як бочку оселедцями.

Політичну розвідку поставили так, що й самі не завсіди пізнаємо своїх людей.

Гріш притяг нам на услуги панів, підпанків. Частина попів і попадянок нас любить, а бувші атамани вірно служать.

Поліцію до порядку привели. Вона у нас, як лялька. Одіта і взута гарно. Знається на ріжних протоколах, ревізіях, навіть у побоях тямить.

А вже разом з аґентами „дефензиви" так всяку політичну „крамолу" рознюхає, хоч би її навіть і не було.

Ну, а там вже діло, як по маслі...

По всіх урядах порядок взірцевий. На всіх дверях вивіски. По всіх кімнатах праця.

— А як швидко полагоджується справа?

— Як які. Близші до нас негайно, а решта мусить під сукном випокутуватися.

Машинки українські маємо.

Але, річ відома, на них не пишемо: то нам не на руку.

По всіх селах школи. Рахуються вони польсько-українськими, а на ділі польські. Стане там хтось турбуватись про українське шкільництво...

Нам потрібне польське і від того не відступимо ані кроку.

А то, що люде домагаються, то для нас плевака не варто. На декларації маємо контр-декларації.

Брак їх, то повертаємо до перероблення. Коли того брак, то спільне прохання розбиваємо на окремі прохання і з поворотом.

А то тягнеться безконечно. Земелькою вічно тішимо, а дулю під ніс завсіди тичемо.

— Чи політикують Волиняки?

А так. Для припинення політики, здається, на Волині і Муссоліні нічого би не вдіяв.

Політиканство шириться, як зараза.

Спершу хотіли України. А тепер розбилися на партії. Одні кажуть — давай Україну, а другі селянсько-робітничу Україну.

— І котрих більше?

Останніх тьма-тьмущая.

Ніякі репресії не помагають; ростуть, як гриби після дощу.

— А чи нами там задоволені?

Задоволення їх назву їхнім прислівям: „Пани крешуть, а селяне лоби чешуть".

— А як при зустрічі поводяться?

Коли йому чогось треба, то зовсім добрий чоловік; кланяється по нашому, намагається говорити по нашому. Не вміють тільки говорити „слуґа уніжони" та „цілую руці та нозі".

Колиж нема йому в нас потреби, то не помічає нас, пошопоче з сусідом. Але що він там каже, то кат його зна. Як рівно не трудно відгадати гавкання їхніх псів на нас.

В цім шопоті та гавканні криється щось таємного, для нас незрозумілого. А у вас як?

— Те-ж саме лихо. Хиба можу додати, що я ще маю клопоту цілу голову з українством.

Ви-ж хиба знаєте, що нашим завданням є — не допустити на Поліссю свідомости, що населення там українське. То для нас загибель. Тоді Українців в Польщі булоби стільки, як і нас. Думали ми довго, як вийти з прикрого становища і нарешті вирішили утворити окрему націю, „тутешню".

З початку діло йшло гладко: при всіх переписях писалося, коли не „Поляк", то „тутешній".

А як вже дуже хто впирався, то писалося „Білорус".

Тепер діло інакше: всі Поліщуки, якби від сна прокинулися. Що йому не говори, як не толкуй, а він на свойому стоїть: „Я Українець", а не якийбудь зайда. Домагаються читалень, просвіт, а ріжних гуртків Сель-робів завелося так богато, що для слідження за головарами і шпіцлів не вистарчає.

— Бачу, — перервав панок з Волині, — що однакова справа, як у вас так і у нас. Приходиться трудно... Що то буде далі?

— Вони знають, а не ми! — відповів панок з Полісся. В ту пору автобус став.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Січ продовжує збірку на революційну боротьбу.

Пори переслані вже збірки на допомогу революційній боротьбі в старім краю переведено ще малу збірку між членами і симпатиками нюйорських Січей на допомогу пресовому фондови „Українського Революціонера". Зібрано $27 і відослано до Обєднання для висилки в призначене місце.

Січ ім. Б. Хмельницького тої думки, що наше громадянство не повинно забувати на революційну пропаґанду, бо це справа першої ваги, особливо в поневоленого народа.

М. Близнак, секр.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Коляда шкільних дітей.

Шкільні діти зібрали між собою $10 і переслали цю збірку до Обєдання як свою сьогорічну коляду призначену для бідних сиріт в краю.

З тою посилкою переслав о. Левицький $5, а то $2 на Рідну Школу а $3 на тов. „Просвіта". Ця жертва вислана на край замісць висилки святочних желань, згідно з покликом, який був піднесений в „Свободі".

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Відділ Союза на інвалідів.

Товариство „Запорожська Січ", від. 245 У. Н. Союза висиґнував з нагоди наближаючихся Різдвяних Свят зі своєї каси $10 на допомогу нашим інвалідам в краю.

Квоту ту переслано до Обєднання в Филаделфії.

М. Скоропад.

—o—

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Платять народний податок.

Бр. св. Михаїла, від. 157 „Провидіння" переслало до Обєднання титулом народного податку $18.

Свій національний обовязок сповнили слідуючі громадяне: К. Піддубчишин, Н. Бурак, Н. Білик, В. Гаєвий, М. Гаєва і Д. Малейко. Всі зложили по $3.

К. Піддубчишин.

ЖАРТИ.

Одного великого скупаря просить товариш, щоби позичив йому 20 долярів, бо дуже потребує.

— Дуже радо позичив би я вам, але не можу, бо гроші, які я маю, то памятка від мого батька. З такою дорогою памяткою не розлучився би я за ніщо в світі.

—o—

Товариші і товаришки прощали раз улюблену свою приятельку. Всі зявилися на залізничій стації з китицями цвітів. Згаданий скупар один-одинокий прийшов без цвітів і каже: Ласкава пані, я боровся зі собою наче лев, чи маю принести вам цвіти, але я побідив льва.

—o—

Той сам скупар має у сусідному місті дім. Про нього говорили: Він щороку їде раз тамгуди і гавкає, щоби заощадити собі на собаці.

—o—

Наполеон питався раз своїх ґенералів, що світ говоритиме після його смерти. Ґенерали сушили собі голову, що то відповісти, щоби не вразити Наполеона. Кождий хотів перевисшити свого ґенерала, дібрати відповідну відповідь. На їх відповіди сказав Наполеон: „Дурниці ви говорите. Світ нічого подібного не скаже, а хіба таке: „Щастя, що він уже помер, а Богу дякувати, що такі люде, як він рідко трапляються!"

—o—

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Повідомляється членів Тов. над Збруча, від. 280, що збори відбудуться 9-го січня, о год. 1.30, в Укр. Гор. Клюбі, 618 В. Лакавана. Повинність членів прибути на сей мітінґ та почути звіту контр. комісії і уряду за мин. рік. Уряд на біжучий рік є слідуючий; Евстахій Грещук, голова; Іван Величко, скарбник; Петро Гасай, писар. З всякими товариськими справами проситься удаватись до нового писаря Петро Гасай, 921 Mt. Vernon Ave. — Василь Захарчук.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх совїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в неділю, дня 9-го січня, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., точно о год. 2-ій пополудни. Обовязком кождого члена бути присутним на час, бо є ріжні справи, котрі мусять бути полагоджені на тих зборах і також буде справоздание річне урядників і контр. комісії за рік 1926. Кождого члена обовязком є привести з собою нового члена і також впишіть своїх власних дітий до У. Н. Союза. Подається до відома, що на рік 1927 вибрано слідуючий уряд: Іван Чайковський, предс.; Мих. Чемний, заст.; Никола Машталяр, касієр; Петро Войтович, заст.; Іван Курчак, секр. рек.; Тимко Сеньчук, заст.; Онуфрій Курочка, секр. фін.; Андрій Патра, заст.; Сильвестер Гривняк, Василь Білик і Павло Крушельницький, контрольори; Йосиф Кульчицький, Волод. Туркевич і Юрій Ліщук, надз. хорих. Данило Войтишин, дверник. Пригадуємо тим членам, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоби вприсли на сі збори. — Йосиф Кульчицький, предс.; Іван Курчак, рекорд. секретар.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що надзвичайний мітінґ відбудеться дня 9-го січня, в неділю, точно о год. 3-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член підлягає карі після ухвали Тов. — Антін Пацюк, предс.; Петро Кокодинський, кас.; Олекса Турінець, секр.

НЮ КЕСТЕЛ, ПА. Уряд відділу 74. дає отсим до відома своїм членам, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 9-го січня, в галі церковній на Роз Евеню. Проситься всіх членів явитись о 1-ій годині пополудни, бо будесь вибирати нових урядників на 1927 рік. Неприсутні заплатять кару. — Д. Булій, предс.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм членам, що річний мітінґ відбувся дня 19. грудня. На тім мітінґу вибрано уряд на рік 1927 слідуючий: Михайло Бінашевський, предс.; Іван Теребушка заст. предс.; Андрій Іванів, секр.; Василь Гранковський, заст.; Василь Скробач, мол., касієр; Стефан Півторак, заст.; Никола Мурашко, Іван Пастущин і Константин Шевчук, котрольори; Іван Велитович, Іван Лисий, Дмитро Френцув, Михайло Архитко, Кирило Готра, Михайло Галушка, надзирателі хорих; Іван Петрів і Іван Луцишин, господарі галі; Михайло Юган, Михайло Попович, прапорщики; Дмитро Мацковський і Никола Квасниця, старші браття. — Андрій Іванів, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінґу ухвалили, що мітінґи будуть відбуватися так само як минувшого року, друга неділя по першім, о 2-ій годині пополудни, на Литвинській гали, 628 Fosenfle Ave. Перший мітінґ відбудеться дня 9-го січня. Проситься всіх членів прибути на мітінґ на час, бо є много справ до полагодження, як справа балю, який має відбутись 15. січня. Кождий член має вирівнати свій довг і кари до 60 днів, як ухвалили на річнім мітінґу. Проситься тих членів, що ще не дали жертви на Сиротинець, щоби зложили на сім мітінґу. — Ю. Присташ, предс.; Ів. Павловський, кас.; Ів. Гармич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Подільська Січ, від. 141, повідомляє усіх членів, що річний мітінґ відбувся дня 12-го грудня, на якім вибрано слідуючий уряд на рік 1927: Михайло Гурський, предс.; Антін Крижанович, кас.; Іван Гирльовський, секр. Ухвалено, що мітінґи мають відбуватися що друга неділя попершім на тій самій гали, о 2-ій год. пополудни. — Теодор Ворко, секретар.

НОРТ ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 9-го січня, в неділю, о год. 12. точно. Справи дуже важні. Уряд на рік 1927 вибрано; О. Пригарський, пр.; І. Підпиригора, заст.; М. Головчак, секретар фін.; П. Андруськів, секр. рек.; Д. Ферлей, кас.; І. Романяк, заст.; П. Гищук, Т. Михальчук, І. Дигас, контр. комісія; Ф. Уруськів і М. Ткач, надз. хорих. На мітінґу буде справоздание уряду і другі справи. Кождий член має вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі буде суспендований. — Петро Гищук, секр. рек.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбулись 19. грудня, на гали церковній. Мітінґи будуть відбуватися в 2-гу неділю по першім, о годині 2-ій в галі церковній. На рік 1927 вибрано слідуючий уряд: Матвій Політило, пр.; Олекса Ангел, кас.; Никола Німий, секретар, Яким Політило і Михайло Сторожинський, контр.

ГОЛИЙОК, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 171, подає до загальної відомости, що річний мітінґ відбувся дня 19. грудня. Мітінґи будуть відбуватися в другу неділю по першім, точно о 2.30 попол., під ч. 383 Парк стр. Уряд на рік 1927 є слідуючий: Іван Серединський, предс.; Іван Фінстеч, заст.; М. Провода, кас.; В. Затирка, заст.; В. Бурко, секр.; Гр. Довгань, заст.; О. Дубчак, Гр. Довгань і М. Мазур, контрольори.

РОН, ПА. Бр. Преобр. Госп., від. 29, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться дня 9. січня, в неділю, точно о год. 2-ій пополудни, в укр. церковній гали на Сентер Стр. Обовязком кождого члена явитись, бо буде справоздание і вибір уряду на рік 1927. Котрі члени не зложили ще своєї жертви на Сиротинець, мають зложити на сім мітінґу. Будесь приниматись нових членів. Кождий член, ідучи на річний мітінґ, повинен привести з собою одного нового апліканта. — Іван Козловський, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 9-го січня, в парохіяльній Гали, о 1-ій годині пополудни як звичайно. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитися, бо є дуже важні справи до полагодження. Всіх довгуючих взиваеться вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Іванішів, предс.; Панько Турчин, кас.; Йосиф Урбан, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу вибрано отсей уряд на рік 1927: О. Іванців, предс.; Анд. Непорадний, заст.; Гр. Непорадний, кас.; Д. Базів, заст.; Г. Підскальний, секр.; Ів. Скробач, заст.; Ів. Базів, Ів. Мацкула, контрольори; П. Пилипів, М. Рудий, дозорці хорих; Й. Свередюк, капітан; Н. Леськів хорунжий; І. Костів, господар. Товариські збори будуть відбуватись в другу неділю по першім, о годині другій пополудни. — Г. Підскальний, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. О. Николая, від. 341, подає до відома своїм членам, що на річних зборах дня 12. грудня вибрано уряд на рік 1927 як слідує: Стефан Антонишин, предс.; Стефан Мицьківський, заст.; Іван Кренціґлова, секр.; Семен Ломиш, заст.; Василь Яцишин, касієр; Михайло Штохмаль, заст.; Леон Періль, Яків Порценалюк, контрольори; Онуфрій Васюник, опікун хорих; Василь Стиранка, капітан; Данько Лупань, хорунжий, Ілько Пукач, дверник. Мітінґи будуть відбуватися в другу неділю оп першім, в У. Н. Домі, 2253 В. 14 Вулиця. Місячний мітінґ в січни відбудеться дня 16, о годині 2-ій попол. Проситься всіх членів прийти, бо маємо покінчити справи, недокінчені на річнім мітінґу. — Іван Кренціґлова, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 1-ій год. пополудни в неділю, дня 9-го січня, в гали церковній. Буде справоздание і вибір нового уряду. Неявившийся член без причини заплатить кару 1 дол. — Николай Рева, предс.; Іван Журавель, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд: О. Плескун, предс.; Н. Забавчук, заст.; Й. Мартинів, секр.; А. Загоруйко, заст.; І. Вікарик, кас.; С. Назаревич, заст.; Н. Ковбасник і Г. Кука, контр.; І. Приймак і І. Бобецький, опікуни хорих; І. Бобецький і М. Ликтей, тростіси; Й. Дяків, господар галі; І. Дмитрів і Л. Лифкевич, прапощики; Й. Забавчук, атаман. — І. Мартинів, 159 E. 99th St., N. Y. City.

КАЛУМЕТ СИТІ, ІЛЛ. Тов. ім. Івана Франка, від. 80, подає всім позамісцевим і місцевим членам, котрі не були на мітінґу, до відома, що уряд на рік 1927 вибрано влідуючий: Василь Курпела, предс., 39 — 155 Пл., Калумет Сіті; Роман Дякун, секр., Бакс 63, Калумет Сіті; Андрій Кобіта, кас., 637 Фріленд Евеню, Калумет Сіті. Кождий член має заховати собі сі адреси урядників. — А. Кобіта, предс.; В. Курпела, секр.

БОЛТИМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбувся 12. грудня, на якім вибрано на 1927 рік слідуючий уряд: Петро Мармаш, предс.; Григор. Шулька, секр.; Іван Ракочий, кас.; Михаїл Дмитрів і Іван Бойко, контрольори; Петро Боднар, опікун хорих. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. — Теодор Захарчук, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошеств. св. Духа, від. 237, повідомляє, що на рік 1927. вибрано такий уряд: Лука Благідка, предс.; Гарасим Василь, заст.; Петро Михайлиця, секр. фін.; Йосиф Туригайло, секр. рек.; Йосиф Фідик, кас.; Яким Рогач, заст.; Григорій Стецій, Йосиф Стецик і Яким Рогач, контрольори; Даниїл Бреус і Павло Василюк, доз. хорих; Куріца Михаїл, дверник і капітан.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 347, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбувся дня 19-го грудня, на якім зістав вибраний слідуючий уряд на 1927 рік: Стефан Чопек, предс.; Стефан Ковальчук, кас.; Іван Копитко, секр.; Мих. Ключка, Никола Пипюк і Панько Чопек, контрольори; Антін Лабяк, Николай Гнатюк і Тома Венґжинський, надзирателі хорих; Семен Гурман, дверник. — Іван Копитко, секр.

ІСТОН, ПА. На річних зборах Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, вибрано новий уряд на слідуючий рік: Ф. Сагатий, предс.; М. Колодруб, заст.; М. Підгайний, секр.; А. Василик, заст.; Гр. Яворський, касієр; М. Лубоцький і Т. Кульчицький, контрольори; Я. Стойкевич і Ст. Карп надз. хорих на Істон, а А. Ткач на Філіпсбурґ; В. Бедзарський, дверник. — Микола Підгайний, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє, що річний мітінґ відбувся дня 19. грудня і на 1927 рік зістав вибраний старий уряд; дібрано тільки двох прапорщиків А. Макаровського і В. Подольського. Мітінґи будуть відбуватися трета неділя по першім, о 3-ій годині пополудни в гали під ч. 908 Гесс Евнюц — Йосиф Вітковський, секр.

АРНОЛД, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, подає до відома, що вибрано на 1927 рік слідуючих урядників: Василь Каліновський, предс.; Іван Лобур, заст. предс.; Петро Любчик, секр. фін.; Іван Коваль, заст.; Григорій Волошинович, секр. рек.; Антін Кілер, кас.; Михаїл Клинчук, заст.; Петро Пастернак, Петро Зілінський і Олекса Дубляниця, контрольори; Дмитро Любинецький, хорунжий; Михаїл Головчак і Стефан Цепенюк, опікуни хорих. — Петро Любчик, секр. фін.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 9. січня, о 1-ій годині пополудни в гали при 3464 Cicotte Ave. Пригадується членам, котрі еще не зложили своєї належитости на Сиротинець У. Н. Союза, щоби старались зложити на слідуючім мітінґу. Новий уряд на рік 1927 вибраний як слідує: П. Даньчишин, предс.; Д. Лабяк, заст.; С. Дідула, секр.; А. Горбаль, заст.; С. Михалюк, кас.; С. Франків, заст.; І. Ворко і І. Слупецький, контр. комісія; М. Німа і Д. Базелевич, опікуни хорих; І. Ягнич і І. Космина, хорунжі. Дверника настановляє предсідатель. Адреса секретаря: Stephan Dedula, 5647 Lumley Ave.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 9. січня, о 2-ій годині, в Ліберти Галі. Проситься кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи. Приситься членів приєднувати своїх знакомих в члени У. Н. Союза і вписувати своїх дітий. Вступ вільний. — Ілько Шигира, предс.; Дм. Федина, секр.

ЯК ОПІКУЮТЬСЯ ДІТЬМИ У ФРАНЦІЇ.

Одна французька часопись, посвячена справам шкільництва і виховання, подає в послідньому числі цікаві подробиці про нові реформи з обсягу опіки над гигієною в народніх школах, запроваджених в Тулюзі.

Тулюзу поділено на пять шкільних округів, з яких кожний числить приблизно дві тисячі дітей. На чолі кожного округа стоїть лікар-інспектор, який має до помочі т. з. асистентку шкільної гигієни. На ній спочиває якраз весь тягар інспекційної праці. Мимо так великого числа приділених їй дітей, мусить асистентка дбати не лишень про гигієнічні умовини шкільних льокалів, але опікуватись кождою дитиною зокрема. Вона провадить евіденційні книги, в яких записана кожна дитина, нотована точно вага, зріст, вислід щомісячних лікарських оглядин. На випадок неприсутности дитини в школі асистентка мусить відвідати дитину в дома. Крім цього час до часу мусить відвідати родичів та дати їм вказівки гигієнічного виховання, як також слідити санітарні і матеріяльні відносини в домі дитини. Що року виготовляє вона спис дітей, які треба вислати на вакаційні оселі. Рік праці інспекторів гигієни в Тулюзі виказав значне піднесення гигієнічних умовин в школах і приватних домах та велике поліпшення стану здоровля серед дітвори народніх шкіл.

З РОБІТНИЦІ АДВОКАТКОЮ.

Оригінальним приміром витревалости і амбіції є життя та каріера пані Кляри Кампемер, одної з нечисленних адвокаток Еспанії. В десятому році життя як фабрична робітниця, не маючи ні рідні, ні якихнебудь средств до життя. Уже як дванадцятьлітня дівчина є одною з найздібніщих та найкраще кваліфікованих робітниць і заробляє на стільки, що може посвятити вечірні години для дальшої науки і образування. Працювала так інтензивно, що по кількох роках здобула не лишень середню освіту, але покінчила також висшу торговельну школу. Тоді покинула фабрику і дістала місце бухгальтерки. Це однак не вдоволило амбітної дівчини. Працюючи в бюрі, ходила рівночасно на курси стенографії та чужих язиків. Покінчивши ці курси, працювала деякий час як стенографістка, відтак в телеграфічному бюрі — рівночасно училася дальше в школі дневникарській. Завдяки журналістичному хистови стає співробітницею одного з великих еспанських дневників і в скорому часі занимає визначне становище серед публіцистів Еспанії.

Мріє однак дальше про це, щоби стати адвокаткою, так як собі постановила молоденькою дівчинкою — робітницею. Має до цього усі дані: добру вимову та інтелігенцію, а що найважніще — витревалість і охоту до праці.

Заробляючи на життя журналістичною працею, ходить на університет і відбуває безплатну судову практику й по літах здобуває силою волі диплом та становище одної з перших адвокаток в Еспанії.

Злобні товариші по дневникарському фаху предсказують, що пані Кампемер і цею карієрою не вдоволиться, а схоче сягнути ще висше по — міністеріяльну теку.

З ЛЮДСЬКОЇ МЕНАЖЕРІЇ.

Шість місяців вязниці дістав студент медицини Прімак за те, що замісць студіювати способи лічення людського тіла, волів у найбільше неприличних формах фотоґрафувати своє тіло і чуже, на те, щоби пересилати ці знимки до віденської фабрики порноґрафічних фотоґрафій; цей медичний фотоґраф приваблював до себе професіональну молоді дівчата. — Кімнатний маляр Немец не хотів утримувати своєї незаконної дитини і скинув її разом з її мамою із сходів. — У кольбушімськім повіті, селянка Хрустель при помочі свого любка вбила свого мужа і поховала в лісі: злочин вийшов на верх.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Прижмуреним оком.

УКРАЇНСЬКА КАВАРНЯ.

Була колись при вул. Костюшка у Львові одинока українська каварня „Народньої Гостинниці".

Була десять літ, була двадцять літ, аж врешті Жид аренду взяв.

— Чому Жид? — питали львівські Українці.

— Бо то „наш" український, — так сказатиб, — Жид! Каварню ще вище піднесе!

А український Жид: — Що значить „Народня Гостинниця"? Плювати мені на таку дурну назву, хай „Републіка" називається.

І вивісив на бальконі могутнє, українське:

„LA REPUBLIQUE".

І висіла собі ота „Републіка" і рік, і другий, і третій. І ходили до неї українські громадяне, але чогось все менше.

— Чому це „Републику" вминаєте? — питав я бувало знайомих. Каварня-ж наша, українська, Жид теж український!...

У відповіди одержував я звичайно здвигнення раменами і:

— Осточортіло!

Згодом і мені осточортіло питати. В каварнях рідко буваю; яке мені діло.

Аж вчора. Понесла мене випадково цікавість до тої „Републики".

— Чаю з цитриною!

Блискавкою, за яких десять хвилин, стояв вже переді мною чай, в якому пишно купалася цитрина. Кельнер зашаргав ногами, махнув рукою і як зпід землі виросла переді мною панночка з тісточками. Очі як у херувима, личко як на пастельових малюнках Ґреуза, а усміх...

І той же усміх примусив мене взяти тісточко.

— Що коштує? — питаю.

— Чтердзєсьці ґроши!

І усміх той самий, неземний.

— Скільки?

— Чтердзєсьці ґроши!

Тим разом звучить це трохи гостріше, усміх зникає.

Похитую головою, плачу тих „чтердзєсьці" і приходжу до висновку, що ця українська каварня дійсно дуже цікава.

— Прошу „Діло"! — звертаюся до кельнера.

Метнувся кельнер сюди-туди, — несе... „Раду".

— Прошен бардзо.

— Алеж я „Діло" просив! — завважую скромно.

— То ніц нє шкодзі, то теж українська ґазета! — повчає мене кельнер і глядить на мене, неначеб сам був редактором „Ради".

— Слава Тобі Боже, що хоч „українська" сказав, — міркую потішений.

Читаю часопись, а музика грає, грає...

Баранячі кишки, скрипки стогнуть, плачуть, любов довічню присягають...

Якийсь добродій, що сидить оподалік, кличе кельнера і шепоче йому щось на вухо. Кельнер підходить до капельника і на весь голос, торжественно:

— Ґосце прошон заґраць цось українскеґо!

— Нарешті!

І раптом:

— „Ой не ходи, Грицю"...

Грають чудово, — як в казці... Глібова „Музики".

Ледви второпав я, що це „Гриць", як тут поплило зпід смичків чудове, українське:

— „Ах, зачем ета ночь"...

Я омліваю з насолоди.

— Ах, зачем... я тут зайшов?... — доспівую собі та роблюсь сантиментальним як радикал, що придивляється до сельсоюзно-народовольської дружби.

І, як не важко — розплачуюсь.

— Плаціць! — гукає торжественно кельнер.

— — — — — — — — —

Дивуюсь, — нарівні з „Романом з Мостиск", що спонукав мене написати того фелетона, — чому поліція не замкне те небезпечне „гайдамацьке гніздо"!

Що „Републіка" називається!

Де Жид український арендатор!

Де кельнери прилюдно вживають терміну „український"!

Де грають справжні українські пісні!

А поліція не замикає!...

А нащі Українці там чимраз рідше ходять...

Чому?

Дивно!

Аристид Шишка.